Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych

dla

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Rok 1883. Wydano i rozesłano dnia 10. września 1883. **Część XXII.**

Nr. 63.

Ustawa

z dnia 18. Lipca 1883 obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zawierająca ustawę budowniczą dla król. główn. miasta Krakowa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam następującą ustawę budowniczą dla król. głów. miasta Krakowa.

Dział I.

Pozwolenie na budowę.

Pozwolenie na prowadzenie budowy.

§. 1.

Na prowadzenie budowy w obrębie miasta Krakowa i przedmieść, a w szczególności na budowę nowych, przebudowanie i powiększenie istniejących już budynków, lub też wykonywanie w ostatnich zmian takich, które na moc i trwałość budynku, bezpieczeństwo ogniowe, względy sanitarne, zewnętrzny kształt lub nareszcie na prawa sąsiadów wpływ wywierają, potrzeba pozwolenia Magistratu.

W szczególności wymaga tegoż pozwolenia:

a) urządzenie wszelkiego rodzaju nowych ognisk lub kominów;

b) odnowienie lub zmiana wiązania dachowego;

c) budowa studzień, wodociągów, zbiorników na wodę i urządzenie lodowni, jakoteż wykonywanie wykopów;
d) budowa szluz i dołów kloacznych, również wykonywanie wszelkich robót, mających styczność ze ściekami, kanałami, stawami, rowami i rzekami publicznemi, lub też dotyczących nawodniania i osuszania;
e) rozebranie budowli lub jej części;
f) odgraniczenia gruntów prywatnych od ulic i placów publicznych i t. p.

Postanowienia wyjątkowe.

§. 2.

Ustawa niniejsza nie narusza w niczem praw, jakie służą władzom wojskowym przy budowlach fortyfikacyjnych i przepisów, jakie obowiązują przy budowach wodnych, kolejowych i przy budowach w pobliżu kolei żelaznych, o ile one odmienne postanowienia zawierają.

Doniesienie o budowie.

§. 3.

Przy zmianach lub naprawach budowlanych, które nie należą do rodzaju robót w §. 1 określonych, wystarcza, jeżeli osoba do kierowania lub wykonania odnośnych robót w myśl ustaw obowiązujących upoważniona, zawiadomi poprzednio urząd budownictwa miejskiego przez zapisanie przedsiębrać się mającej roboty w księgach na ten cel przeznaczonych.

Urząd budownictwa miejskiego mocen jest wstrzymać wykonanie robót, któreby uznał jako ulegające przepisom §. 1 i zażądać postąpienia w myśl §. 4 niniejszej ustawy. Przy naprawach, które nie wprowadzają zmian w ogólnym stanie budynku, i których celem jest tylko utrzymanie w dobrym stanie poszczególnych przedmiotów, nie wymaga się żadnego uwiadomienia.

Prośba o pozwolenie.

§. 4.

Prośbę o pozwolenie na budowę przed rozpoczęciem tejże wnieść należy do Magistratu popartą planami.

Na żądanie Magistratu złożyć należy wykaz tytułu własności gruntu, na którym budowa ma być wykonaną, lub też przyzwolenie, albo pełnomocnictwo właściciela.

Jeżeli grunt na zabudowanie przeznaczony ma być na kilka osobnych własności podzielony, należy przedewszystkiem potwierdzenie planu działów uzyskać.

Tym celem właściciel gruntu przy załączeniu wyciągu hipotecznego przedłoży plan sytuacyjny zamierzonego podziału w dwóch egzemplarzach w myśl §§. 5 i 6 wykonanych. Plan ten obejmować winien liczby parcel katastralnych i dokładne wymiary całej powierzchni gruntu do podziału przeznaczonego, jakoteż każdego z osobna działu.

Treść planu budowy.

§. 5.

Plan budowy winien być w dwóch egzemplarzach kolorowanych przedłożony i obejmywać:

a) plan sytuacyjny oznaczający dokładnie granice gruntu pod zabudowanie przeznaczonego, znajdujących się na nim budowli, położenie ościennych realności z wymienieniem ich właścicieli i liczb konskrypcyjnych lub katastralnych, oraz wykazujący kierunek ulicy lub placu i przeciwległych zabudowań z uwidocznieniem linii regulacyjnej;

b) plan niwelacyjny, zawierający niwelacyę podłużną środka drogi i chodnika przed gruntem przeznaczonym na zabudowanie, oraz niwelacyę poprzeczną przez środek zamierzonej budowy; nakoniec wysokości progów tak nowej budowli jakoteż przyległych realności z liczebnem oznaczeniem miar.

Jeżeli budowa w bliskości Wisły lub Rudawy ma być przeprowadzoną, winien być na planie wykazany poziom najwyższego i najniższego stanu wody;

c) rzuty poziome wszystkich piąter wraz z piwnicami i poddaszem, przekrój poprzeczny a w razie potrzeby i podłużny, oraz facyatę budynków od strony ulicy z oznaczeniem wysokości sąsiednich domów.

Na planie piwnic mają być uwidocznione doły kloaczne, kanały domowe, połączenie ich z kanałem głównym, ich przekrój poprzeczny i spadek, oraz ścieki i studnie.

Na planie poddasza należy nakreślić oprócz wiązania wszystkie mury strychowe, kominowe i ogniochronne, a oprócz tego ściany działowe, jeżeli poddasze ma być podzielone na oddziały przeznaczone dla użytku mieszkańców domu. Ważniejsze rozmiary, a mianowicie: powierzchnia całej realnoś i, odstępy budynku od ulicy i ościennych zabudowań, grubość murów i wymiary ubikacyi winny być liczbami dokładnie oznaczone.

Niezwykłe konstrukcye, mianowicie żelazne, należy szczegółowo nakreślić i na żądanie moc ich statycznym rachunkiem wykazać

Do napraw lub zmian częściowych wystarcza przedłożenie planu tej części budynku, która ma być przeistoczona. Plany mają być przez właściciela i projektującego budowę podpisane.

Format planów budowy.

§. 6.

Plany winny być rysowane na trwałym papierze lub płótnie, a pod względem rozmiarów odpowiadać dwom formatom, to jest: większemu 64 centymetrów długości, a 48 centymetrów szerokości mającemu, lub mniejszemu, który ma 48 centymetrów długości, a 32 centymetrów szerokości.

Plany rozpołożenia i niwelacyjne winny być kreślone wedle podziałki 1 c.: 500 czyli 1 cm. = 5 m. z wyjątkiem wysokości, które przedstawione być mają w stosunku 1: 50 czyli 1 cm. = 05 m.

Do rzutów poziomych, pionowych i przekrojów zastosować należy podziałkę 1: 100 czyli 1 cm. = 1 m.

Szczegółowe i konstrukcyjne plany wymagają podziałki takiej, aby mogły być z wszelką dokładnością rozpoznawane, a zatem przynajmniej 1: 20 czyli 1 cm. = 02 m.

Wymogi wobec sąsiadów.

§. 7.

Na wniesione podanie o udzielenie pozwolenia na budowę, zarządzi Magistrat w najkrótszym czasie, a najdalej w dniach 30 celem zbadania projektu, komisyę złożoną z administracyjnego i technicznego urzędnika Magistratu i komisarza obwodu.

Komisya odbywa się w ogólności na miejscu budowy. Magistrat jednak może zarządzić komisyę w urzędzie, wszakże i w tym razie służy interesowanym stronom prawo żądania oględzin na miejscu.

Do komisyi mają być zawezwani: właściciel przeprowadzić się mającej budowy, albo jego pełnomocnik, sąsiedzi i według uznania Magistratu także inne osoby, których zamierzona budowa dotyczyć może.

Komisya starać się będzie o usunięcie przeszkód w drodze dobrowolnej ugody.

W protokole komisyi wniesione zarzuty, a w danym razie i ich załatwienie winny być dokładnie streszczone, a protokół przez obecnych podpisany.

Od przepisanego powyżej zarządzenia komisyi można odstąpić, jeżeli podający przedłoży uwierzytelnione pisemne zezwolenie osób interesowanych.

Udzielenie pozwolenia.

§. 8.

Na podstawie protokołu w §. 7 wzmiankowanego i planów w §. 5 przepisanych, Magistrat wyda najpóźniej w dniach 14 orzeczenie, czy pozwolenie na budowę w ogóle lub też pod pewnymi warunkami i zastrzeżeniem udzielone być może.

Gdyby protokół komisyi zawierał zarzuty z tytułu prawa prywatnego pochodzące, Magistrat przy zatwierdzeniu planów udzielić może pozwolenie na budowę, o ile względy policyjno-budownicze na przeszkodzie nie staną, odsyłając strony z ich zarzutami prywatnej natury do drogi prawa. Sąd orzeka, czy budowa, na którą uzyskano pozwolenie policyjno-budownicze, wstrzymaną być ma aż do ukończenia rozprawy nad podniesionymi zarzutami prywatnej natury, czy też w jakim rozmiarze i pod jakiemi ograniczeniami budowa rozpoczętą, lub dalej prowadzoną być może. (§§. 340 i 341 powsz. ust. cyw.)

Magistrat odmówić może pozwolenia do budowy na gruncie, niemającym z ulicy lub z placów publicznych przystępu, jakiego wymaga bezpieczeństwo od ognia.

Zmiany poczynione przez Magistrat w przedłożonym planie budowy, w wydanem pozwoleniu wyraźnie wykazane być winny.

Oba egzemplarze planu, z których jeden pozostaje w ręku władzy, drugi zaś zwróconym będzie budującemu, zaopatrzone zostaną odpowiednią klauzulą, obejmującą orzeczenie zatwierdzenia.

Przy budowlach, wykonywanych na cele publiczne kosztem państwa, kraju lub kosztem funduszu publicznego, zostającego pod bezpośrednim zarządem państwa, lub kraju, należą do zakresu działania Magistratu, tylko czynności co do oznaczenia linii regulacyjnej i poziomu, wysłuchania sąsiadów i innych interesentów i wykonywania policyi bezpieczeństwa podczas prowadzenia budowy.

Magistrat zawiadomi władzę budującą, czyli i jakie przeciw budowie wniesiono zarzuty.

O wniesionych zarzutach, o ile takowe nie wypływają z prawa prywatnego, orzeknie c. k. Namiestnictwo Królestwa Galicyi i Lodomeryi według przepisów niniejszej ustawy; zarzuty zaś odnoszące się do praw prywatnych, odeszle do drogi prawa.

O udzieleniu pozwolenia na budowę zawiadomieni będą sąsedzi i wszystkie strony interesowane oraz urząd budownictwa miejskiego.

Właściciel a względnie kierujący budową obowiązany jest ściśle zastosować się do planu zatwierdzonego i orzeczeń w udzielonem pozwoleniu zawartych. Budowy przed otrzymaniem pozwolenia rozpoczynać nie wolno.

W razie rekursu, orzeknie władza udzielająca pozwolenie, czy przed rozstrzygnięciem rekursu przez właściwą władzę i pod jakiemi zastrzeżeniami, budowa może być rozpoczętą, lub dalej prowadzoną, a do orzeczenia tego należy zastosować się bezwzględnie.

Przepis ten nawet i wtedy obowiązuje, gdy właściciel do prowadzenia budowy przez władze znaglony został.

Pozwolenie na budowy przemysłowe.

§. 9.

Przy udzielaniu pozwolenia na budowy, przeznaczone na fabryki, rękodzielnie lub inne przedsiębiorstwa, Magistrat zastosuje się do wyjątkowych przepisów ustawy przemysłowej.

O ile być może, należy czynność komisyi budowniczej połączyć z rozprawą względem udzielenia pozwolenia na budowę zakładu ze stanowiska ustawy przemysłowej. Nie wolno zaś rozpoczynać budowy tego rodzaju przed prawomocnością udzielonego przez władze przemysłowe pozwolenia na prowadzenie przedsiębiorstwa.

Odstąpienie od zatwierdzonego planu.

§. 10.

Od zatwierdzonego planu i linii regulacyjnej ulicy odstępować nie wolno.

Zmiany w pierwotnie przyjętym planie, jeżeli należą do rodzaju robót w §. 1 określonych, mogą nastąpić tylko za ponownem zatwierdzeniem Magistratu, przy mniej ważnych zmianach wystarcza uwiadomienie urzędu budownictwa miejskiego (§. 3).

Przechowanie pozwolenia i planu.

§. 11.

Pozwolenie wraz z zatwierdzonym planem winno się znajdować na miejscu budowy, gdzie na każde żądanie władzy ma być okazane.

Ważność udzielonego pozwolenia.

§. 12.

Jeżeli od czasu uzyskanego pozwolenia dwa lata upłynęły, a budowy nie rozpoczęto, albo też rozpoczętą przez lat dwa przerwano, budujący obowiązany jest postarać się o ponowne zatwierdzenie planu.

Przekroczenie tego postanowienia uważane będzie jako rozpoczęcie budowy bez pozwolenia i pociąga za sobą bezzwłoczne wstrzymanie roboty.

Dział II.

Postanowienia szczegółowe o budowlach.

A. Dozór techniczny i środki ostrożności.

Nadzór budowniczego.

§. 13.

Prowadzenie budowy przez nieuprawnionych i bez nadzoru budowniczego jest wzbronione, za przekroczenie tego przepisu tak właściciel, jakoteż

nieuprawnieni do prowadzenia budowy, ulegną karze ustawą niniejszą przepisanej, o ile ich przekroczenie nie podpada pod przepisy ogólnej ustawy karnej.

Kierujący budową odpowiedzialnym jest wobec władzy osobiście za jakość roboty i materyał, za umiejętne, dokładne i trwałe wykonanie budowy, za zastosowanie się do postanowień tej ustawy i odnośnych przepisów, tudzież zarządzenie potrzebnych środków bezpieczeństwa. O każdej zmianie kierującego budową, zawiadomi właściciel urząd budownictwa miejskiego w przeciągu 24 godzin.

Rozpoczęcie budowy i środki ostrożności.

§. 14.

O dniu rozpoczęcia budowy, kierujący zawiadomi na 24 godzin pierwej urząd budowniczy miejski i komisarza właściwego obwodu.

Każdą większą budowę w śródmieściu i w głównych ulicach przedmieść, należy na czas jej trwania zamknąć od ulicy parkanem i ustawić stosowne znaki ostrzegające.

Miejsca na ulicy, w których materyały do budowli, ziemia, narzędzia i t. p. są złożone, albo drogi i place publiczne rozkopane, winien kierujący budową nocną porą latarniami oświetlić, a w razie potrzeby straż postawić.

Składanie materyałów budowlanych.

§. 15.

Na złożenie materyału budowlanego na ulicach i placach publicznych w bliskości miejsca budowy, równie i na wysunięcie parkanu na ulicę, w każdym szczegółowym przypadku zezwolenie Magistratu jest konieczne.

W razie udzielonego zezwolenia, Magistrat oznaczy wysokość opłaty od zajmowanego miejsca na złożenie materyałów, na podstawie taryfy przez Radę miasta postanowionej.

Gaszenia wapna na ulicach i placach publicznych zakazuje się bezwzględnie; do zarabiania zaś zaprawy tamże potrzeba szczegółowego zezwolenia Magistratu.

Wykop z fundamentów i rumowisko należy natychmiast wywozić. Burząc mury od strony ulic lub placów, gruz, rumowisko, drzewo i t. d. tak

zwanemi trąbami lub za pomocą innych mechanicznych środków po poprzedniem zwilżeniu spuszczać należy.

B. Kształt i położenie budowy od strony ulicy.

Linia regulacyjna ulic.

§. 16.

Jeżeli dla uregulowania ulicy wypadnie cofnąć budowę po za dotychczasową linię, albo też naprzód wysunąć, natenczas strony porozumieją się względem wynagrodzenia za grunt zajęty.

Jeżeli ze względu na linię regulacyjną ulicy, zajdzie potrzeba przymusowego wywłaszczenia prywatnej lub publicznej własności, władze polityczne postąpią według istniejących w tym względzie przepisów.

Gdyby przy nowej budowie, przebudowaniu lub przybudowaniu, celem zastosowania się do ustanowionej przez właściwą władzę linii uregulowania ulicy, wypadało cofnąć się po za granicę własności budującego, lub też przed nią wysunąć, wtedy gmina budującego, a względnie budujący gminę stosownie wynagrodzić winien.

Co do wysokości tego wynagrodzenia starać się należy przeprowadzić ugodę dobrowolną; gdyby jednak ugoda do skutku nie przyszła, stronę wywłaszczoną odesłać należy z żądaniem wynagrodzenia na drogę sądową.

W tym jednak wypadku prowadzenie budowy dozwolone być może, skoro w sądzie właściwym złożoną zostanie kaucya, odpowiadająca wartości wywłaszczonego gruntu, jaką władza dozwalająca budowy, po wysłuchaniu dwóch biegłych oznaczy.

Położenie budowy.

§. 17.

Od strony ulicy tylko główne budynki i mieszkania mogą być stawiane, wszystkie zaś podrzędne budowle mieścić się winny w podwórzu.

Stawianie budynku w pewnej odległości poza kierunkiem linii ulicy wyjątkowo dozwolone być może, jeżeli:

a) budynek co najmniej 3. metry po za linią ulicy, wedle przepisów tyczących się budynków frontowych, pozostawiony będzie;

b) sposób odgraniczenia od strony ulicy, będzie zdaniem władzy odpowiadał upiększeniu miasta.

Wysokość domów

§. 18.

W ulicach głównych nie wolno od strony ulicy stawiać domów poziomych (parterowych).

Pałacyki ozdobnej architektury poza kierunek ulicy cofnięte, mogą być wyjątkowo, w całości lub częściowo jako budynki poziemne (parterowe) stawiane.

Domy jednopiętrowe mogą być wszędzie budowane. Domy dwu lub więcej piętrowe wolno tam tylko stawiać, gdzie ich wysokość nie przewyższa szerokości ulicy w tem miejscu.

Wolno jednakże przy ulicach, których szerokość 12 metrów nie dochodzi, stawiać domy na 15 metrów wysokie, jakoteż w miejscach, gdzie dom już istniał, budować dom nowy w wysokości dawniejszego.

Jeżeli domy cofnięte są od ulicy w myśl §. 17, można zwiększyć ich wysokość w miarę szerokości odstępu.

Wysokość domów mierzy się od najwyższego punktu chodnika do górnej krawędzi gzymsu głównego; przy domach narożnych w ocenieniu wysokości trzymać się należy szerszej ulicy.

Pozwolenia do budowy domu wyższego nad 3 piętra, licząc półpiętrza służące na mieszkanie, a nie licząc takichże poddasz (mansard) Magistrat odmówić może.

Balkony i galerye.

§ 19.

Balkony lub ganki wsparte na kroksztynach nie mogą występować nad 1.25 m. przed front budynku

Zamknięte balkony tylko w ulicach co najmniej 12 m. szerokich urządzone być mogą.

Balkony mają być przynajmniej 3 m. nad poziomem chodnika, na podstawach z materyału ogniotrwałego z takimiż poręczami urządzane.

Pałacyki ozdobnej architektury w ogrodach położone, mogą mieć balkony drewniane.

Części domu na chodnik wysunięte.

§. 20.

Urządzenie piwnic pod publiczną ulicą lub placem, daszków okapowych, stopni występujących, krat naprzód wysuniętych, poręczy i drzwi na zewnątrz się otwierających, o ile przechodzą linię zakreśloną ulicy lub placu, jest wzbronione.

Istniejące obecnie daszki okapowe winny być rynnami zaopatrzone.

Na urządzenie wystaw sklepowych, których wyskok 25 cm. przewyższać nie powinien, potrzebne jest zezwolenie Magistratu.

Okna i okiennice, wychodzące na ulicę, a nie wzniesione na chodnik najniższą swą krawędzią przynajmniej na 2.5 m., należy urządzać do otwierania na wewnątrz albo na zewnątrz tak, aby zupełnie do muru przylegały.

Szyby okien sklepowych, których dolna krawędź niżej jednego metra nad chodnikiem się znajduje, winny być w tejże wysokości metalowym prętem zabezpieczone. Występ cokłu po za linię ulicy dozwala się aż do 10 cm. Powiększenie tej miary, albo wysunięcie na chodnik wyskoków (ryzalit), bram ozdobnych, filarów, kandelabrów i t. p. może być tylko wyjątkowo dla względów architektonicznych dozwolone.

Facyaty.

§. 21.

Frontowa facyata budynku winna odpowiadać zasadom estetycznym i architektonicznym.

Do malowania nie należy używać barwy szpecącej lub dla wzroku szkodliwej.

Wykończenie budowy, a względnie wyprawienie zewnętrzne najpóźniej dwa lata od daty pozwolenia na zamieszkanie dokonane być winno pod nadzorem budowniczego.

Rynny dachowe.

§. 22.

Domy frontowe przy ulicach i placach publicznych, winny być zaopatrzone nad okapem gzymsu głownego rynnami ogniotrwałemi, przynajmniej 25 cm. szerokiemi.

Rury spustne metalowe mają mieć co najmniej 13 cm. średnicy a wylot ich wedle możności ma być wpuszczonym do kanału podziemnego, a gdzie wpuszczenie to nie da się zastosować, rura spustna winna dosięgać poziomo chodnika lub bruku.

Oparkanienie.

§. 23.

Puste grunta przeznaczone pod budowę domów winny być oparkanione, ogrody zaś przytykające do ulic publicznych, winny być w śródmieściu murem lub ozdobnemi sztachetami, a na przedmieściach przynajmniej parkanem obwiedzione.

C. Kształt budowy od strony podwórza i granic ościennych.

Dziedzińce.

§. 24.

W każdym domu znajdować się winien porządnie wybrukowany lub wyszutrowany dziedziniec z wybrukowanemi ściekami dla spływu wody.

Dziedziniec winien być najmniej 55 m. szeroki, obszar zaś jego ile możności obejmować piątą część zabudowanej powierzchni okalającego go domu.

Prócz dziedzińca głównego założone boczne dziedzińczyki, li tylko do oświetlenia ubikacyi służące, mają obejmować najmniej 12 m. kw.

Jeżeli ubikacye te nie są zamieszkane, można wyjątkowo pozwolić na zmniejszenie dziedzińca aż do 6 m. kw.

Przejazdy i sienie główne.

§. 25.

W domach, po za któremi na dziedzińcu oficyny wzniesione być mogą, przejazdy urządzone być winny.

Przejazd ma być zasklepiony i mieć najmniej 25 m. szerokości a 3 m. wysokości. Sienie wchodowe przynajmniej 2 m. szerokie być winny.

Studnie.

§. 26.

Każda realność winna mieć urządzoną studnię z pompą.

Odległość ścian i otworów od granic ościennych i wspólność murów

§. 27.

Każda budowa winna albo bezpośrednio do sąsiedzkiej przypierać albo też przynajmniej 5 m. od tejże być oddalona.

Okna i inne otwory w ścianach od ulicy lub dziedzińca przytykających do ościennej granicy winny być odległe przynajmniej na 70 cm. a balkony przynajmniej na 3 m od linii granicznej.

Każdy dom winien mieć własne mury główne, jeżeli jednak zachodzi potrzeba budowania muru wspólnego, a na wyprowadzenie tegoż, użytkowanie i utrzymywanie wspólne sąsiedzi między sobą się zgadzają, mur taki dozwolonym być może, wykonać go zaś należy jako mur zewnętrzny belkami obciążony w myśl §. 33.

D. Konstrukcya budowy.

Rusztowania.

§. 28.

Rusztowania winny mieć moc odpowiednią swej wysokości i tak być stawiane, iżby od wywrotu były bezpieczne.

Ustawienie drabin na rusztowaniach dla zyskania dostępu jest wzbronione, natomiast należy ich piętra silnemi schodami rusztowań (sztagami) ze sobą połączyć. Rusztowania wiszące winny być dostatecznie zabezpieczone i opatrzone poręczą.

Obciążenie materyałów i gruntu.

§. 29.

Obciążenie kwadratowego centymetra przekroju nie powinno przenosić:
1) w murze z cegły na zaprawie wapiennej 6 kilo;
2) w murze z cegły silnie wypalonej na zaprawie cementowej 11 kilo;
3) w drzewie jodłowem 55 kilo;
4) w drzewie sosnowem 70 kilo;
5) w żelazie kutem 750 kilo;
6) w żelazie lanem 250 lub 500 kilo;

stosownie do tego, czy ono stawiać ma opór sile wydłużającej, czy też skracającej.

Metr kwadratowy rodzimego gruntu (calca) co najwięcej 25.000 kilo obciążyć można.

W domach mieszkalnych metr kwadr. belkowań wraz z ciężarem przypadkowym na 650 kilo, sześcienny zaś metr muru na 1.600 oceniać należy.

Ograniczenie użycia materyałów.

§. 30.

Władzy służy prawo usunięcia i zniszczenia złego materyału na koszt dostawcy, zakazania słabych konstrukcyi i zburzenia lub wstrzymania budowy części wadliwej.

W czasie mrozów spoistość zaprawy niszczących, robót murarskich wykonywać nie wolno.

Rozmiary cegieł.

§. 31.

Rozmiary zwykłej cegły wypalonej mają wynosić: 29 cm. długości, 14 cm. szerokości, 6.5 cm. grubości.

Ściany murowane pruskie i drewniane.

§. 32.

Ściany tak zewnętrzne jak i wewnętrzne domów mieszkalnych, stajen i wszelkich budynków piętrowych, jakoteż takich, u których ogniska mają być urządzone, powinny być w całej wysokości z kamienia lub cegły murowane.

Wyjątki stanowią:

A. ściany pruskie, to jest z drzewa i cegły;

a) jako ściany wewnętrzne, działowe, podrzędne, gdzie wyprowadzenie muru ceglanego napotyka na trudności;

b) jako ściany zewnętrzne do granic ościennych nie dotykające, najwięcej 5 m. wysokie w budynkach bez ogniska w dziedzińcu stojących n. p. wozowniach, magazynach, drwalniach i t. d.;

B. ściany drewniane, z dwóch warstw tarcic w krzyżujących się kierunkach zbitych w wypadku pod A a) przewidzianym;

C. ściany drewniane, w pomniejszych budynkach wolno stojących n. p. altanach ogrodowych, gołębnikach, kręgielniach, równie jak i w budynkach czasowych, których przeciąg trwania ściśle jest ograniczony.

Ściany wewnętrzne murowane i drewniane wymienione pod A i B winny być po obu stronach wyprawione. Co do zewnętrznych, postanowi władza w każdym wypadku.

Grubość murów.

§. 33

Grubość murów kamiennych winna najmniej 65 cm. wynosić.

Grubość murów ceglanych zastosować należy do rozmiarów cegły w ten sposób, iż szerokość cegły „przez głowę“ położonej, jako najniższa jednostka miary ma być uważana.

Wynika z tego grubość murów jak następuje:

mur	na	$^1/_2$	cegły	równa	się	15	cm.
„	„	1	„	„	„	30	„
„	„	$1^1/_2$	„	„	„	45	„
„	„	2	„	„	„	60	„
„	„	$2^1/_2$	„	„	„	75	„
„	„	3	„	„	„	90	„ i t. d.

Mury zewnętrzne najwyższego piętra belkami obciążone, mają mieć przy rozpiętości pokoi 6.5 metrów nie przechodzącej grubości przynajmniej 45 cm. ($1^1/_2$ cegły) przy większej zaś rozpiętości pokoi, grubość ta najmniej 60 cm. (2 cegły) ma wynosić.

Grubość tych murów powinna być w każdem piętrze, z góry na dół licząc, o 15 cm. ($^1/_2$ cegły), powiększona. Mury działowe najwyższego piętra belkami obciążone i mury zewnętrzne nie obciążone; mają mieć w najwyższem piętrze grubości przynajmniej 45 cm. ($1^1/_2$ cegły); grubość tych murów winna być, licząc jak wyżej, co 2 piętra o 15 cm. ($^1/_2$ cegły) powiększona.

Murom działowym belkami nieobciążonym dać należy najmniej 30 cm. (1 cegłę) grubości i rozszerzać je co dwa piętra jak wyżej.

W pokojach, których rozpiętość 6.5 m. nie przenosi, wystarcza jednakże dla murów działowych najwyższego piętra grubość 15 cm. ($^1/_2$ cegły).

W fundamentach wypada każdy mur o 30 cm. (1 cegłę) rozszerzyć.

Filary środkowe, któreby ze zwykłej cegły wykonane, należnej mocy niemiały, winny być z cegły silnie wypalonej na cemencie albo z kamienia lub żelaza wyrobione, co w planie uwidocznić należy.

Mury ogniochronne.

§. 34.

Poddasza domów do siebie przypierających lub mniej jak 20 m. od siebie odległych, należy oddzielić murami ogniochronnymi.

Mury te mają być bez otworów, grubość ich ma wynosić najmniej 30 cm. a przy wysokości nad 3 m. mają być filarami wzmocnione i powinny 40 cm. po nad szczyt i pochyłość dachu wystawać.

Jeżeli długość strychu wynosi przeszło 30 m. należy go w całej szerokości również murem ogniochronnym przedzielić.

Taki przedziałowy mur ogniochronny należy zaopatrzyć otworem zamykanym drzwiami żelaznemi, w osadzie ogniotrwałej, szczelnie dochodzącemi.

Wpuszczanie jakichkolwiek części wiązania dachowego lub belek w mury ogniochronne jest wzbronione.

Sklepienia i belkowania.

§. 35.

Sklepić należy: piwnice, korytarze stanowiące główne przejście w budynku, przejazdy (§. 25), sienie główne, klatki schodowe i miejsca przeznaczone na skład wyrobów palnych.

Wszelkie inne ubikacye mogą mieć belkowanie sufitowane.

Podłoga w każdem piętrze ma być oddzieloną od niżej położonej powały na 8 cm. warstwą suchego rumowiska. Na powale strychowej winna być posadzka lub polepa, z materyału ogniotrwałego ułożona.

Schody.

§. 36.

Schody piwniczne winny być kamienne lub na podmurowaniu z forsztów ułożone, od zewnątrz zamykane drzwiami żelaznemi lub blachą okutemi, w osadzie ogniotrwałej, szczelnie dochodzącemi. Nie wolno jest urządzać wchodów lub schodów do piwnic i podziem wprost z ulicy lub placu publicznego.

Każde pomieszkanie na piętrze winno mieć z ulicy lub z podwórza jeden przynajmniej bezpośredni przystęp za pomocą schodów ogniotrwałych.

Schody są ogniotrwałe jeżeli się znajdują w klatce od dołu do góry murowanej i jeżeli wszystkie części kostrukcyi są ogniotrwałe. Pokrycie stopni ogniotrwałych forsztami z twardego drzewa jest dozwolone.

Szerokość schodów głównych nie powinna wynosić mniej jak 1.25 m., bocznych mniej jak 1 m., średnia szerokość stopni mniej jak 26 cm., ich wysokość więcej jak 18 cm.

Komórki drewniane pod schodami, ogniska, otwory kominowe i t. d. w klatce schodowej są wzbronione.

Klatka schodowa winna być oddzielona od strychu pełnym murem i sklepieniem. Drzwi na strych mają być żelazne, w osadzie ogniotrwałej, szczelnie dochodzące. Drzwi leżące do podnoszenia nie są dozwolone.

Przy zakładaniu schodów uważać należy, aby były należycie oświetlone.

Ogniska otwarte, kuchnie, piece i wędzarnie.

§. 37.

W miejscach, gdzie się wyrabiają lub przechowują materyały łatwo palne, ognisk otwartych urządzać nie wolno. W ubikacyach nie sklepionych należy nad ogniskiem otwartem umieścić pokrywę z materyału ogniotrwałego, 30 cm. poza krawędzie ogniska wystającą.

Podłoga przed ogniskami otwartemi, kuchniami angielskiemi i piecami winna być na szerokość 40 cm. od ognia zabezpieczona, wszystkie zaś inne części drewniane budynku mają być od czeluści do nakładania paliwa służących, najmniej 60 cm. oddalone. Piece bezpośrednio na podłodze stojące winny mieć spód na 25 cm. pełno murowany.

Piece żelazne bez nóżek mają stać na podmurowaniu 15 cm. wysokiem.

Użycia rur blaszanych zamiast kominów murowanych wewnątrz budynków i urządzania zasuwek w rurach odprowadzających dym do komina, zabrania się bezwzględnie.

Piece w piekarniach winny być dwoma oddzielnemi sklepieniami zaopatrzone, czeluście zaś mocnemi drzwiczkami żelaznemi zamykane.

Wędzarnie winny być sklepione, drzwiami żelaznemi zamykane i posadzką kamienną lub ceglaną zaopatrzone.

Pręty do wieszania wędlin w kominach mają być żelazne.

Kominy.

§. 38.

Kominy wyprowadzić należy z fundamentów budynku, albo oprzeć je na murowanych filarach, łukach lub podporach żelaznych. Na podstawach drewnianych, kominów opierać nie wolno.

Kominy /do przechodzenia winny mieć przekrój kwadratowy z bokiem najmniej 48 cm. długim w świetle. Kominy wązkie czyli ruskie winny mieć przekrój okrągły o średnicy najmniej 15 cm. w świetle.

Kominy do przechodzenia mają być urządzone nad ogniskami otwartemi, niemniej w piekarniach i wędzarniach i mieć łatwo przystępne otwory wchodowe. W kominach szerszych nad 55 cm należy dać przyrządy dopuszczające przechodzenia. Kominem okrągłym o średnicy 15 cm. dym najwięcej z dwóch pieców i to tego samego piętra ma być odprowadzony.

Kominy wązkie należy bez zmiany przekroju prowadzić ile możności pionowo, większe pochylenie do poziomu nad 60 stopni jest zakazane.

Jeżeliby wyjątkowo na pochylenie takie zezwolono, wtedy w miejscach, gdzie kierunek komina się zmienia, otwory urządzone i w drzwiczki żelazne zaopatrzone być mają.

Ściany kominowe mają mieć najmniej 15 cm. (pół cegły) grubości, którą na 30 cm. (1 cegłę) rozszerzyć należy w kominach dla większych ognisk, piekarni, wędzarni i t. p.

Każdy wązki komin winien być przy swym początku ile możności w piwnicy i na poddaszu w wysokości 1 m. nad polepą, zaopatrzony otworem bocznym tak szerokim, jak kanał kominowy a 25 cm. wysokim. Otwór ten ma być zamykany drzwiczkami żelaznemi, podwójnemi. w ramkach żelaznych w pewnej odległości od siebie osadzonemi.

Drzwiczki należy oznaczyć liczbą odpowiednią mieszkania, do którego komin prowadzi.

Od wewnętrznych ścian kominowych winny być wszelkie wiązania drewniane najmniej na 30 cm., od otworów do czyszczenia zaś najmniej 60 cm. oddalone lub blachą obite.

Wewnętrzne ściany wązkich kominów należy gładko wyprawiać, jeżeli nie są z cegły na ten cel formowanej murowane, lub też rurami glinianemi wyłożone.

Zewnętrzne mury kominów winny być aż do wysokości 60 cm. nad szczyt dachu wyprowadzone i od polepy strychowej począwszy aż do dachu wyprawione.

Sposób zaopatrzenia górnych wylotów kominów, odprowadzających dym z większych ognisk, n. p. z piekarni, tudzież wysokość tego rodzaju kominów oznaczy władza.

Dachy, gzymsy, dymniki i latarnie.

§. 39.

Wszystkie budowle winny być kryte materyałem ogniotrwałym,

Gzymsy winny być z materyału ogniotrwałego.

Okapy tylnych dachów nad gankami mają być ogniotrwałym materyałem pokryte; mogą zaś być drewniane, jednak odosobnione od dachu głównego.

Dymniki na dachach należy opatrzyć okiennicami ogniotrwałemi.

Latarnie czyli klatki okien w dachu służących do pionowego oświetlenia klatek schodowych lub ubikacyi, winny być ogniotrwałe i spoczywać ze wszech stron na murach ponad dach wzniesionych. Ramy okien i pręty przedziałowe mają być żelazne.

Ganki zewnętrzne.

§. 40.

Ganki stanowiące główne przejście, winny być całkiem ogniotrwałe i najmniej 1.25 m. szerokie. Ganki od strony dziedzińca, służące jedynie ku dogodności mieszkańców, należy oprzeć na krokszytnach żelaznych i takąż balustradą opatrzyć.

E. Warunki, jakim odpowiadać mają mieszkania.

Rozmiary pokoi.

§. 41.

Wysokość pokoi mieszkalnych w miejscach sklepionych przynajmniej 3 m. w kluczu; w niesklepionych zaś przynajmniej 2.85 m. wynosić winna.

Mieszkania w piwnicach i mieszkania strychowe.

§. 42.

Piwnic nie wolno obracać na mieszkania. Zamieszkanie podziem .wyjątkowo dozwolonem być może, jeżeli odpowiadają przepisowi §. 41, a prócz tego: *a*) podłoga mieszkań poziemnych (parterowych) nad podziemiami położonych, co najmniej 2 m. ponad poziom przylegającej ulicy lub podwórca jest wzniesiona; *b*) okna mają co najmniej 1 m. wysokości; *c*) mury są z cegły mocno palonej wykonane; *d*) zewnątrz murów okalających podziemia na mieszkanie przeznaczone, urządzono odpowiedni system obsuszenia gruntu.

Pozwolenie na urządzenie mieszkań strychowych udzielonem być może jedynie w budynkach ogniotrwale krytych i po ścisłem zbadaniu miejscowości o tyle, o ile warunkom zdrowia i bezpieczeństwa publicznego odpowiadać będą.

Mieszkania poziemne (parterowe).

§. 43.

Budynki na gruncie wilgotnym stawiane, winny być warstwą odosobniającą 15 cm. poniżej podłogi poziemia opatrzone.

Podłogi poziemnych (parterowych) mieszkań w domach nowo budujących się, należy układać przynajmniej o 1 m. wyżej nad poziom ulicy istniejącej lub założyć się mającej. Wyjątkowo dozwala się obniżenie tej miary aż do 15 cm. dla sklepów, jeżeli pod niemi są piwnice lub spód ziemny jest suchy albo sztucznie obsuszony.

Oznaczenie wysokości podłogi w budynkach wystawionych na wylew wody, pozostawia się szczegółowym postanowieniom Magistratu.

Przewietrzanie kuchni.

§. 44.

Celem wypuszczenia pary i niezdrowych wyziewów mają być w kuchniach pod sufitem urządzone otwory co najmniej 15 cm. w kwadrat mierzące, z osobnym kominem przewiewnym połączone i zastawką żelazną zamknięte.

Gazomierze.

§. 45.

Gazomierze nie mogą być ustawiane w ubikacyach na zamieszkanie przeznaczonych.

F. Podrzędne części mieszkań i budynki gospodarskie.

Składy na opał.

§. 46.

Składy na opał ile możności w piwnicach umieszczane być winny.

Gdzie z jakichkolwiek powodów budować piwnic wcale nie można lub tylko z trudnością, należy urządzić w dziedzińcu drwalnie odpowiedniej wielkości.

Wychodki, zlewy, doły kloaczne i kanały.

§. 47.

Wychodki powinny być murowane i nie mogą być nigdy stawiane od strony ulicy. W bliskości mieszkań poziemnych i na każdem piętrze winny być komórki ustępowe urządzone w takiej ilości, iżby przynajmniej na dwa pomieszkania jedna komórka przypadała.

Rury spustowe i zlewy pomyjowe winny być z metalu lub glinki na ten cel wyrabianej zakładane.

W okolicach nie mających dotąd kanałów podziemnych urządzać należy system beczkowy do wywozu nieczystości, doły kloaczne wyjątkowo tylko dozwolone być mogą.

Przy zastosowaniu systemu beczkowego, beczki winny być szczelnie wiekami zamknięte, a rury spustowe równie szczelnie w wiekach umocowane.

Komórki, w których beczki się mieszczą, należy tak urządzać, iżby dwóch ludzi około beczki wygodnie poruszać się mogło, niemniej zaopatrzyć otworem dla przystępu robotników i dźwigania beczek.

Doły kloaczne mają być z cegły silnie wypalonej w dnie i bokach na cemencie murowane, wewnątrz cementem gładko wyprawione i zawierać co najmniej 7 m. sześciennych.

Doły kloaczne winny być szczelnie zakryte podobnie urządzonym otworem do czyszczenia najmniej 75 cm. w kwadrat mającym opatrzone, a dla przewiewu należy oddzielny kanał, mierzący przynajmniej 15 cm. w kwadrat, ponad dach przez komórki ustępowe przeprowadzić; nadto każda komórka ma być osobną wentylacyą zaopatrzona.

Pomiędzy ścianami dołu kloacznego a murami przyległego budynku, przedział przynajmniej 30 cm. pozostawiony i iłem ubity być winien.

Odległość dołów kloacznych od granicy sąsiedniej najmniej 2 m., od studzien własnych jakoteż sąsiednich najmniej 8 m. ma wynosić.

W miejscach, gdzie są kanały, nie wolno urządzać ścieków z dziedzińców wprost na ulicę lub plac publiczny.

Gdzie nad kanałami lub oddzielnemi śluzami urządzone są komórki kloaczne, a przytem ścieki z dziedzińców spuszczone, otwory kanałowe w dziedzińcach winny być okratowane, a jako wyłącznie do użytku prywatnych służące, kosztem właścicieli utrzymywane.

Doły na śmiecie winny być murowane z przegrodą na popiół i śmiecie i ogniotrwale zamykane; górna ich krawędź winna być nad poziom najmniej 30 cm. wzniesiona.

Urządzenie dołów pochłonnych jest zabronione.

Budynki gospodarskie, zbiorniki nawozowe i szopy otwarte.

§. 48.

Stajnie i obory, nad któremi pomieszkania się znajdują, winny być sklepione a przewiewy w tychże urządzone, aby żadna część mieszkalna na niezdrowe i nieprzyjemne wyziewy nie była narażona.

Składy na słomę i siano i t. p. należy od innych budynków lub ubikacyi murami ogniochronnemi w myśl §. 34 oddzielić. Scieki stajenne nie powinny gruntu zanieczyszczać a odpowiadać warunkom §. 47. Zbiorniki nawozowe neleży urządzać tak, jak doły kloaczne (§. 47).

Szopy otwarte na murowanych lub drewnianych słupach bez powały, winny mieć pokrycie ogniotrwałe (§. 39) a przypierające do sąsiedniego budynku, być od strony sąsiedniej murem ogniochronnym zasłonięte.

G. Budynki przemysłowe.

Przepisy ogólne.

§. 49.

Przez budynki przemysłowe w odróżnieniu od budynków mieszkalnych, rozumieją się wszelkie fabryki, rękodzielnie i składy (magazyny).

Budynki przemysłowe są albo odosobnione, albo nieodosobnione.

Odosobnione budynki są te, których każda część od innych budynków i granic sąsiednich przynajmniej na 20 m. a w razie przypierania do innego zakładu przemysłowego od tegoż przynajmniej 10 m. jest odległa.

Zabudowanie takiego odstępu jest bezwarunkowo zakazane.

Jednopiętrowe budynki przemysłowe odosobnione, w których nie wyrabiają się ani przechowują przedmioty łatwo zapalne, mogą być, z wyjątkiem ścian kominowych i przypierających do ulic publicznych, z ścian pruskich stawiane.

Zakłady przemysłowe nieodosobnione t. j. położone bliżej innych budynków, lub granic sąsiednich niż na 20 metr., jako też wszystkie domy mieszkalne w zakładach przemysłowych w ogóle, podlegają warunkom, niniejszą ustawą dla zwykłych budynków przepisanym.

Przepisy szczegółowe.

§. 50.

Wszystkie budynki przemysłowe bez względu na to, czy są odosobnione lub nie, podlegają następującym przepisom:

a) Kotły parowe w oddzielnych budynkach winny być umieszczone, gdzie zaś to być nie może, należy miejscowości te murem najmniej 60 cm. (2 cegły) grubym odosobnić; nad kotłami ani sklepień ani pował urządzać nie wolno;

b) co do kominów fabrycznych dane będą w szczegółowych przypadkach odpowiednie postanowienia;

c) pracownie winne mieć najmniej 3 m. wysokości i być odpowiednio przewietrzane;

d) odpływy nieczystości i odchodów fabrykacyi należy tak urządzać, iżby sąsiadom przykremi lub szkodliwemi stać się nie mogły;

e) za moc i trwałość budynków, w których wyroby lub płody surowe się przechowują, albo w których maszyny są ustawione, odpowiedzialny jest właściciel;

f) podłoga piętra wyższego może służyć zarazem za powałę piętra niższego i może nie być sufitowaną;

g) ściany działowe, z wyjątkiem miejsc w których się wyrabiają lub przechowują przedmioty łatwo zapalne, mogą być z drzewa budowane;

h) wiązanie dachowe może być bezpośrednio na belkach powałowych najwyższego piętra oparte;

i) w każdym budynku przemysłowym piętrowym winny być urządzone schody w klatce ogniotrwałej takimże stropem pokrytej w ten sposób, ażeby ich odległość od żadnego punktu budynku nie wynosiła więcej jak 40 m. Schody te mają być najmniej 1·2 szerokie, jeżeli w razie niebezpieczeństwa służyć mają dla ratunku, nie więcej jak 50 osób. Na każde 50 osób więcej, winna szerokość schodów o 0·15 m. być powiększona.

Dział III.

Postępowanie po ukończeniu budowy.

Oględziny budowy przed wyprawieniem.

§. 51.

Skoro w nowych budowlach i większych przebudowaniach mury i ściany, belki, powały, dachy, sklepienia i ogniotrwałe schody będą ukończone, należy

o tem Magistratowi donieść celem zarządzenia oględzin przez komisyę złożoną z technicznego urzędnika Magistratu i komisarza właściwego obwodu.

Komisya ta najpóźniej w dniach 8miu od dnia zawiadomienia odbyć się winna. W terminie do tego wyznaczonym bezpieczny dostęp do wszystkich części domów urządzony być winien.

Wszystkie konstrukcye żelazne, nie wyjmując kotwic (ankrów) winny być o ile możności odkryte, otwory okien i drzwi niczem nie zasłonięte.

Jeżeli oględziny komisyi, przy której właściciel lub jego zastępca i kierujący budową obecni być winni, wykażą ważne usterki, które usunąć wypada, lub jeżeli zastrzeżeń poczynionych w pozwoleniu nie dopełniono, naznaczony zostanie powtórny termin, do którego wszystkie przez komisyę wykazane niedostatki usunięte być winny, w przeciwnym razie dalsze termina na koszt właściciela odbywać się będą.

Komisya wyda najpóźniej w trzy dni po ostatnim terminie świadectwo, iż pierwsze oględziny budowy nastąpiły i wewnętrzne wykończenie budowy, równie jak i wyprawienie odbyć się może.

Przy pomniejszych budowlach i przebudowaniach nie wymaga się powyżej wzmiankowanych oględzin, właściciel winien atoli żądać z urzędu budownictwa miejskiego poświadczenia od oględzin zwalniającego.

Postępowanie to nie uchyla bynajmniej prawa ciągłego nad budową nadzoru, służącego Magistratowi.

Pozwolenie na zamieszkanie lub używanie budynku nowego.

§. 52.

Do prośby wniesionej do Magistratu o pozwolenie na zamieszkanie, lub używanie nowego budynku, winien dołączyć właściciel świadectwo oględzin budowy przed wyprawieniem lub poświadczenie urzędu budownictwa miejskiego, iż je za zbyteczne uznano (§. 51).

Następnie komisya złożona z fizyka miejskiego, administracyjnego i technicznego urzędnika Magistratu, tudzież komisarza odnośnego obwodu sprawdzi, czy budowa wybudowana zajęta być może na cel właściwy, poczem Magistrat urzędowe pozwolenie udzieli.

Załatwienie winno najpóźniej nastąpić w dni 14 od wniesienia podania.

Uprzątnienie materyału po ukończeniu budowy.

§. 53.

Właściciel obowiązany jest najpóźniej w dniach 14, po ukończeniu budowy zasypać wszelkie doły, uprzątnąć rumowisko, materyał budowlany i w ogólności wszelkie przedmioty tamujące przejście w ulicy. Naprawa uszkodzonych bruków lub innych przedmiotów do użytku publicznego służących, na koszt budującego właściciela zarządzona będzie.

Dział IV.

Utrzymanie istniejących budynków i naprawa tychże.

Utrzymanie budowli.

§. 54.

Właściciel obowiązanym jest budynek w dobrym stanie, czysto i porządnie utrzymywać.

Jeżeli utrzymanie budynku tak jest zaniedbane, że nie tylko zdrowiu ale i bezpieczeństwu publicznemu zagraża, Magistrat wyznaczy właścicielowi do koniecznego odbudowania odpowiedni termin, a następnie użyje środków przymusowych.

Budynki zawaleniem grożące.

§. 55.

Z budynkami grożącymi zawaleniem lub niebezpieczeństwem ognia, postąpi się według ustaw państwowych, a w szczególności według przepisu przez Ministerstwo spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i handlu pod

dniem 2 Września 1856 do L. 161. D. P. P. wydanego, z zastosowaniem postanowień §§. 62, 63 i 64 niniejszej ustawy.

Wstrzymanie przez dłuższy czas rozpoczętej budowy.

§. 56.

Jeżeli właściciel rozpoczętą budowę przez dwa lata po sobie następujące wstrzymał, a mimo zawezwania pisemnego przez Magistrat do wykonania budowy nie przystępuje, Magistrat postąpi według postanowień §. 55 niniejszej ustawy.

Naprawy dachów gontowych.

§. 57.

Istniejące dotąd dachy gontowe w obrębie miasta Krakowa wraz z przedmieściami Kazimierzem i Stradomiem w latach 10, w innych zaś przedmieściach w ciągu lat 15 od dnia wprowadzenia w życie ustawy, na ogniotrwałe zamienione być winny.

Naprawy dachów gontowych, wymagające pokrycia mniej niż $^1/_6$ części powierzchni dachu, mogą być w powyższym przeciągu czasu dozwalane.

Przy każdej ważniejszej zmianie wiązania dachowego z pokryciem gontowem, właściciel domu obowiązany jest dach cały przerobić na ogniotrwały.

Zmîana studni.

§. 58.

Studnie z wiadrami w obrębie miasta, tudzież przedmieść Kazimierza i Stradomia w ciągu lat trzech, na innych zaś przedmieściach w ciągu lat sześciu, na pompy zamienione byó winny.

Dział V.

Przepisy karne.

Wysokość kary.

§. 59.

Przekroczenia niniejszej ustawy karane będą jak następuje:

Przekroczenia §§. 8, 10 i 13 podlegają karom pieniężnym od 50 do 300 zł., a w razie niemożności ściągnienia, karze aresztu od 10 dni do 2 miesięcy, mającym się wymierzyć tak na właściciela realności, jakoteż na kierującego budową; wszelkie inne przekroczenia, oraz niedopełnienie rozporządzeń władzy w zakresie niniejszej ustawy wydanych, podlegają karom pieniężnym od 5 do 100 zł. w. a., a względnie karze aresztu od 1 do 20 dni.

Kara nałożona nie narusza bynajmniej obowiązku dopełnienia zarządzeń władzy bez względu na to, czy nimi uchylenie niedostatków lub zniesienie budowy nakazano.

Przepisy niniejsze nie uwalniają od odpowiedzialności, w drodze sądowej w przypadkach ustawą karną objętych

Dział VI.

Władze czuwające nad wykonaniem niniejszej ustawy.

Władze.

§. 60.

Nad wykonaniem postanowień niniejszej ustawy czuwa:

1. Magistrat miasta Krakowa.
2. Rada miasta Krakowa.
3. Wydział krajowy Królestwa Galicyi, Lodomeryi i W. Księstwa Krakowskiego.
4. C. k. Namiestnictwo Królestwa Galicyi i Lodomeryi.
5. C. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych.

Pierwsza instancya.

§. 61.

Magistrat miasta Krakowa jako pierwsza instancya w sprawach budowniczych,

a) czuwa nad wykonaniem postanowień ustawy niniejszej;

b) sprawuje nadzór budowniczo-policyjny nad istniejącymi i nowo budującymi się domami;

c) udziela lub odmawia pozwolenia na budowy i ich użytkowanie (§. 8).

d) orzeka i nakłada kary w sprawach budowniczo-policyjnych za wykroczenia przeciw postanowieniom niniejszej ustawy.

Wszelkie wywłaszczenia w sprawach budowlanych, bądźto dla uregulowania, bądźto dla utworzenia nowych ulic lub placów, bądź przy rozparcelowaniu placów budowlanych i t. p., wchodzą wyłącznie w zakres działania c. k. Namiestnictwa.

Druga instancya w własnym zakresie gminy.

§. 62.

Rada miasta Krakowa, a względnie sekcya lub komisya, której taż Rada sprawy z niniejszej ustawy wynikające przekaże, rozstrzyga w drugiej instancyi zażalenia przeciw orzeczeniu Magistratu w własnym zakresie.

Trzecia instancya we własnym zakresie działania.

§. 63.

Przeciw orzeczeniu Rady miasta Krakowa (a względnie sekcyi lub komisyi) służy stronom prawo odwołania się do Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego.

Instancya w sprawie grzywien.

§. 64.

Co do grzywien nałożonych przez Magistrat za wykroczenia przeciwko postanowieniom niniejszej ustawy, przysługuje stronom odwołanie się w drugiej instancyi do c. k. Namiestnictwa Królestwa Galicyi i Lodomeryi, a w ostatniej do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych.

Termin do rekursu.

§. 65.

Rekursa do władz wyższych przez pośrednictwo Magistratu w terminie dni 14. wnoszone być winny.

Nadzór władz rządowych.

§. 66.

Zakres działania władz rządowych, zastrzeżony w §§. 116, 117 i 118 statutu gminnego dla miasta Krakowa z dnia 1. Kwietnia 1866, l. 7 Dzien. ust. kraj. niniejszą ustawą w niczem naruszonym nie zostaje

Dział VII.

Postanowienia wyjątkowe.

Budynki dotychczasowe.

§. 67.

W razie zamierzonego przeistoczenia domów przed wejściem w życie niniejszej ustawy istniejących, do których tejże przepisy ze względów miej-

scowych w zupełności zastosować się nie dadzą, wolno Magistratowi odstąpić od tychże z należytem jednak uwzględnieniem bezpieczeństwa publicznego.

Dział VIII.

Postanowienia wykonawcze.

§. 68.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ischl, 18. Lipca 1883.

Franciszek Józef w. r.

Taaffe w. r.